Sekce 7: Dítě v procesu výchovy a vzdělávání

- -

Diagnostika slovní zásoby dětí před nástupem do 1. ročníku základní školy[1]

The lexicon diagnostic in children before their enrolling in school

Lucie Durdilová

Abstrakt: Příspěvek vychází z faktu, že v současné době není v České republice k dispozici aktuální diagnostický nástroj vhodný ke komplexnímu hodnocení slovní zásoby v dětském věku. Text se zaměřuje především na věk předškolní, konkrétně na dítě v posledním ročníku mateřské školy, které následující školní rok nastupuje do 1. ročníku školy základní. Úroveň slovní zásoby dítěte se podílí na jeho školní úspěšnosti. Pilotní studie představuje testový materiál vznikající na podkladě zahraničního standardizovaného testu slovní zásoby s názvem *Comprehensive Receptive and Expressive Vocabulary Test, second edition* (*CREVT 2*). Ze závěrů pilotního šetření, jež proběhlo na celkovém vzorku dvaceti respondentů, vyplývají doporučení pro následné úpravy testového materiálu. Šetření je součástí projektu GAUK s názvem Diagnostika slovní zásoby dětí před zahájením školní docházky.

Klíčová slova: slovní zásoba, předškolní věk, diagnostický test, CREVT 2

Abstract: This contribution comes up the fact, that at the present time is not available some actual diagnostic material in Czech republic, which would be suitable for comprehensive evaluation of child lexicon. The text is focus on preschool age foremost, specifically on child in the final year of kindergarten, who is getting the first year into the primary school. The level of lexicon participates in the school success. The pilot study presents test material which is rised under cover of foreign vocabulary standardized test called Comprehensive Receptive and Expressive Vocabulary Test, second edition (CREVT 2). The recommendations and subsequent changes of the test derives from the results of pilot study which was conducted on the sample of twenty respondents. This survey is a part of GAUK project with name The lexicon diagnostic in children before their enrolling in school.

Key words: lexicon, pre-school age, diagnostic test, CREVT 2

1 Teoretická východiska

Hodnocení slovní zásoby v předškolním věku je důležité při posuzování vlastního vývoje řeči. V publikacích vztahujících se k ontogenetickému vývoji řeči dětí (Klenková, 2006; Kutálková, 1996; Průcha, 2011, aj.) bývá upozorňováno na to, že právě období předškolního věku je zásadním pro vývoj řeči, potažmo jazyka. U dítěte se formují základní složky mateřského jazyka – tedy zvuková stránka, gramatika a slovní zásoba.

[1] Příspěvek vznikl za laskavé podpory GAUK, je součástí grantového projektu č. 633 912 s názvem Diagnostika slovní zásoby dětí před zahájením školní docházky.

Hodnotit slovní zásobu dítěte v předškolním období (věk 3 – 6 let) je potřebné hlavně proto, abychom včas zachytili možné vznikající deficity a pomocí vhodné intervence se snažili o jejich eliminaci. Posuzovat lze slovní zásobu z pohledu kvantitativního a kvalitativního, v rovině receptivní i expresivní. Nejideálnějším stavem je samozřejmě zhodnocení komplexní, které by mělo podat ucelený obraz o stavu slovníku konkrétního dítěte. (Hammill & Wallace, 2002)

Problémem je, že nedostatky v rovině lexikálně-sémantické zůstávají často u dítěte předškolního věku neodhaleny, neboť nejsou v řeči na první pohled tolik nápadné. Větší pozornost upoutá narušení například zvukové stránky řeči. Odhalení nedostatečné kvality slovníku tak může nastat až po nástupu do 1. r. ZŠ. (Kutálková, 2011).

Pokud není snaha výše zmíněné deficity nějakým způsobem terapeuticky korigovat, může toto mít přímý dopad na školní úspěšnost dítěte. Situace by se dala přirovnat k představě dlouhodobého pobytu v zahraničí. Pokud budeme ovládat cizí jazyk pouze na základní úrovni a chceme například pracovat na stejné pracovní pozici jako v rodné zemi, pocítíme, že naše vyjadřovací (verbální komunikační) schopnosti budou do jisté míry omezeny. Díky naší nepříliš obsáhlé slovní zásobě, kterou máme v cizím jazyce vytvořenu, nebudeme schopni zcela přesně vyjádřit své myšlenky, budeme nuceni konkrétní výrazy opisovat slovy známými, později se slovním výrazům, které neovládáme, můžeme začít i vyhýbat. Pokud ale začneme aktivně na své slovní zásobě pracovat, je pravděpodobné, že za nějaký čas se zdokonalí i naše verbální komunikační schopnosti.

Příspěvek je zaměřen na komplexní hodnocení slovní zásoby dětí předškolního věku, konkrétně dětí v posledním ročníku mateřské školy, které v následujícím školním roce nastupují do 1. ročníku školy základní.

2 Diagnostika slovní zásoby

Jak uvádí Průcha (2011), výzkum slovní zásoby dětí v raném věku (do 3 let) je poměrně intenzivní. V odborné literatuře můžeme nalézt množství zahraničních i domácích studií mapujících jak vývojový proces osvojování slovní zásoby, tak samotný stav slovníku dítěte v konkrétním věku. Lexikálně-sémantická jazyková rovina bývá v těchto výzkumech hodnocena jak kvantitativně (počet slov v určitém věku), tak kvalitativně (způsob užívání jednotlivých slovních druhů). Průcha (2011) představuje ve své publikaci první české studie provedené například K. Ohnesorgem (1948), V. Příhodou (1967), J. Pačesovou (1968). Mezi soudobé studie řadí především práce J. Kesselové (2008), ze zahraničí Clarkové (2003).

Oproti tomu výzkumů zabývajících se osvojováním a stavem slovní zásoby ve věku předškolním (3 – 6 let) je poměrně malé množství. Průcha (2011) upozorňuje na některé z nich, například studie Příhodovy (1967), jejichž výstupy si kladly za cíl metodicky ovlivňovat způsob základního vzdělávání. Příhoda poukazuje na nutnost přesné znalosti dětské slovní zásoby. Z té je totiž třeba vycházet při tvorbě materiálů určených k výuce a měl by ji respektovat i učitel. Mezi další významné práce řadí Průcha (2011) převážně studie L. Monatové (1973), G. Augsta (1984).

2.1 Diagnostické materiály vhodné k hodnocení slovní zásoby

V současné době se v České republice nesetkáme s žádným aktuálním testovým materiálem, který by byl vhodný pro komplexní zhodnocení slovní zásoby dítěte předškolního věku. V praxi logopedů, psychologů, speciálních pedagogů či jiných odborníků lze v současnosti

využít jen několik málo materiálů, které ovšem hodnotí slovní zásobu většinou parciálně (tedy pouze složku aktivní či pasivní). Níže jsou uvedeny některé z nich:

- *Kondášova obrázkově – slovníková zkouška* (oblast aktivní slovní zásoby)
  - původně psychodiagnostická metoda na zjištění školní zralosti, hodnotí především slovní zásobu a slovní pohotovost (pro věk 5,6 – 6,6 let);
  - vznik 1972, některá zobrazení a slovní pojmy již nejsou příliš aktuální.
- *Slovníkové zkoušky* (součást inteligenčních testů, oblast pasivní slovní zásoby)
  - součást verbálních testů inteligence, např. Pražský dětský Wechsler test, WISC – III. (pro věk 6 – 17 let), Stanford – Binetova inteligenční škála (pro věk 2 roky – dospělost);
  - pasivní slovní zásoba, porozumění pojmům stoupající obtížnosti, některé položky neaktuální.
- *Subtesty některých vývojových testů jazykových schopností*
  - např. Heidelbergský test řečového vývoje - lze využít některý z jeho subtestů;
  - není standardizace pro ČR (pro věk 4 – 9 let). (Durdilová, 2012).

Situace v zahraničí je poněkud rozdílná, lze se tam setkat s poměrně velkým počtem diagnostických testů vhodných k hodnocení slovní zásoby. Mnoho z nich je sice také zaměřeno pouze na jednu oblast slovní zásoby (pasivní nebo aktivní), přesto je jejich nabídka o něco pestřejší než v České republice.

V tabulce níže jsou pro představu uvedeny některé z nich. Jedná se o přehled testů, jenž jsou určeny pro děti předškolního věku. Výběr vycházel pouze z materiálů užívaných v zemích anglicky nebo německy hovořících.

Tabulka 1: Vybrané zahraniční materiály vhodné k diagnostice slovní zásoby

	Název testu	Zkratka	Věková kategorie (rok:měsíc)	Rok vydání	Autor	Doba plnění (min.)	Doba administrace (min.)	Určeno pro
	Testy německý jazyk							
1	Sprachentwicklungstest für 3 bis 5 Jährige Kinder Test jazykového vývoje pro děti 3 – 5 let	SETK 3-5	3:0 - 5:11	2001	H. Grimm M. Atlas S. Frevert	20-30	20-30	
2	Sprachscreening für das Vorschulalter Jazykový screening pro předškolní věk	SSV	3:0 - 5:11	2003	H. Grimm M. Aktas U. Kiessig	10	3	pediatr psycho-log logoped pedagog
3	Aktiver Wortschatztest für 3 bis 5 Jährige Kinder –				C. Kiese–Himmel		15	

	Revision Test aktivní slovní zásoby pro děti ve věku 3 – 5 let (revize)	AWST - R	3:3 – 5:5	2005				
4	Kindersprachtest für das Vorschulalter Dětský jazykový test pro předškolní věk	KISTE	3:3 –6:11	1994	D. Häuser E. Kasielke U. Scheidereiter Hrsg. von K. Ingenkamp	35-50, do 70 u dětí s NKS, retarda-cí		
5	Wortschatz und Wortfindungsteste für 6 bis 10 Jährige Test slovní zásoby a hledání slov pro děti ve věku 6 – 10 let	WWT	5:6- 10:11		C. W. Glück		45 (zkrácená verze 20)	
6	Heidelberger Vorschulscreening zur auditiv-kinästhetischen Wahrnehmung und Sprachverarbeitung Heidelberský školní screening pro sluchově-kinestetické vnímání a zpracování jazyka	HVS	5:0-7:0	2001	M. Brunne J. Troost B. Pfeiffer C.Heinrich U. Pröschel		17 (PC forma) 25 (psaná)	logoped psycho-log foniatr pediatr
7	Postdam – Illinois Test für Psycholinguistische Fähigkeiten Test psycholingvistických schopností	P-ITPA	4:0-11:0	2009	J. Ballaschk S. Hänsch G. Esser A. Wyschkon		20-35 (předškolní věk) 40-60 (žák ZŠ)	
8	Screening der Erstsprachfähigkeit bei Migrantenkindern (Russich-Deutsch, Türkisch -Deutsch) Screening prvních jazykových dovedností u dětí emigrantů	SKREE MIK 2	4:0-5:11	2008	L. Wagner		15-20	logoped pedagog lékař
9	Screeningverfahren zur Erfassung von Sprachentwicklungsverzöge rungen Screeningová metoda pro detekci řečového opoždění	SEV	3:0-4:0	1993	M. Heinemann C. Höpfner		15-20	
10	Sprachstandserhebungstest für Kinder im Alter zwischen 5 und 10 Jahren Jazykový test pro děti ve	SET 5-10	5:0-10:0	2010	F. Petermann D. Metz		45	

	věku 5-10 let				L. P. Fröhlich			
11	Teddy - Test		3:0-5:11 4:0-8:6 při NKS	1998	G. Friedrich		20-30	
12	Regensburger Wortflüssigkeits Test Test slovní plynulosti	RWT	8:0-15:0 od 18:0 výše	2001	S.Aschenbrenner O. Tucha K. W. Lange		1-2 pro subtest	
	Testy anglický jazyk							
13	Peabody Picture Vocabulary Test Obrázkový slovní test	PPVT	2:0-99:0	2006 (verze IV)	L. M. Dunn L. M. Dunn	11-12	20-30	
14	Expressive Vocabulary Test, 2nd Edition Test expresivní slovní zásoby	EVT -2	2:0- 99:0		K. T. Williams		10-20	
15	CELF – Preschool – 2 Předškolní věk	CELF	3:0-6:0	2004	E. Semel E. H. Wiig W. A. Secord	indivi-duální	15-20	
16	Expressive and Receptive One – Word Picture Vocabulary Tests (EOWPVT, ROWPVT) Jednoslovný obrázkový test expresivní a receptivní slovní zásoby	EOWPVT ROWPVT	2:0-18:11 (AJ) 4:0-12:11 (ŠJ)	2000	R. Brownell		15-20	
17	Receptive – Expressive Emergent Language Test – 3rd Edition Receptivní a expresivní jazykový test	REEL - 3	2:0-7:00	2003	K.R. Bzoch R. League V. L. Brown	20	individuální forma rozhovoru	
18	Speech – Ease Screening Inventory Jednoduchý screening jazykového inventáře	S - ESI	4:0-6:11	1985			7-10	
19	Preschool Language Assessment Instrument Instrument hodnotící jazykové schopnosti v předškolním věku	PLAI 2	3:0-5:11	2003	M. Blank S. A. Rose L. J. Berlin	30	individuální	
20	Comprehensive Assessment of Spoken Language Ucelené hodnocení	CASL	3:0-21:00	1999	E. Carron – Woolfolt	20-30 (3-5 let)	30-45	logoped psycho-log

	mluveného jazyka					45 (starší)		pedagog pediatr
21	Test of Language Development Primary Test primárního jazykového vývoje	TOLD – P:4	4:0-8:11	2010	D. D. Hammill P. Newcomer	60	individuální	
22	Comprehensive Receptive and Expressive Vocabulary Test Ucelený test receptivní a expresivní slovní zásoby	CREVT - 2	4:0-89:11	2002	G. Wallace D. D. Hammil	neome-zen	individuální	logoped psycho-log pedagog

Zdroj: Matušková, K. (2010). *Diagnostika slovní zásoby u dětí předškolního věku*. BP, Praha: UK PedF. Vlastní úprava.
Vinson, B. P. (2012). *Preschool and School – Age Languaage Disorders*. NY: Delmar. Vlastní úprava.

2.2 Adaptace zahraničních testových materiálů určených pro předškolní věk

V důsledku nedostatku tuzemských testových materiálů přistupují někteří odborníci k adaptacím materiálů zahraničních. Pozornost v oblasti předškolního věku je zaměřena na adaptace Peabodyho obrázkového testu. S tímto materiálem pracovali i na Slovensku, a to v letech 1998 – 99, kdy L. Grančičová vytvořila adaptovanou verzi, která měla být směřována ke standardizaci. Ta ale doposud nebyla provedena.

V České republice pracuje na adaptované verzi výše uvedeného testu výzkumná skupina v rámci Psychologického ústavu AV ČR vedená F. Smolíkem. Snaží se o vytvoření materiálu, který se inspiruje Peabodyho testem, nekopíruje však přesně jeho podobu.

Peabodyho obrázkový test, přesněji jeho IV. revidovaná verze z roku 2006, je dodnes v zahraničí hojně využívána, hlavně z důvodu svého jednoduchého zadání, rychlé administrace výsledků a širokého věkového spektra, pro které je určena (2,5 – 90 let) Nevýhodou zůstává nekomplexnost testu, zaměřuje se pouze na pasivní složku slovní zásoby. (Durdilová, 2012)

3 Zahraniční test *Comprehensive Receptive and Expressive Vocabulary Test, 2nd edition* (*CREVT 2*)

Mezi testy využívané v zahraničí patří i *Comprehensive Receptive and Expressive Vocabulary Test,* v současné době jeho 2. verze, známá pod zkratkou *CREVT 2*. Jeho autory jsou G. Wallace a D. D. Hamill. Poprvé byl test zveřejněn v roce 1994 ve Spojených státech amerických a měl odborníkům poskytnout měřítka při hodnocení pasivní a aktivní slovní zásoby jedince. První verze testu (*CREVT*) byla určena pro populaci od 4 let 0 měsíců (oddíl pasivní slovní zásoby) a od 5 let 0 měsíců (oddíl aktivní slovní zásoby) do věku 17 let 11 měsíců.

V roce 1997 byla vytvořena verze paralelní zaměřující se na dospělé, *Comprehensive Receptive and Expressive Vocabulary Test – Adult*. Byla určena jedincům ve věku 18 let 0 měsíců až 89 let 11 měsíců. Test pro dospělé vycházel ze stejných principů jako test pro děti, výběr konkrétních položek však odpovídal dospělému věku. (Hammill & Wallace, 2002)

Oba typy testů se staly oblíbenými v klinické i školní praxi, ohlasy publikované prostřednictvím recenzí byly zveřejňovány v rámci *Buros Institute of Mental Measurements* v knižních publikacích a jiných dokumentech určených pro odbornou praxi. Recenze vzešlé

z řad předních odborníků poukázaly na některé nedostatky obou testových materiálů, recenzenti podali návrhy na přepracování některých částí testů. Autoři reagovali na připomínky tím, že došlo k propojení dvou testových materiálů určených původně pro děti a pro dospělé. Vzniká tak v roce 2002 verze *CREVT 2*, vhodná pro jedince ve věku od 4 (5) let 0 měsíců do 89 let 11 měsíců. Jedná se o komplexní test hodnocení slovní zásoby (v rovině pasivní i aktivní), využitelný pro široké věkové spektrum. Test *CREVT 2* je standardizován na populaci Spojených států amerických. (Hammill & Wallace, 2002).

4 Vytváření české adaptace dle principů testu *CREVT 2*

Přejímání zahraničních testů, jenž pracují se slovní zásobou, je složité v tom smyslu, že nelze jednotlivé položky pouze přeložit do jiného jazyka. Výběr slov v původním materiálu je vždy úzce spjat se sociokulturním a jazykovým prostředím jedinců, pro něž byl test vytvářen. Kupříkladu specifika, která jsou zohledňována při tvorbě testu ve Spojených státech amerických (např. etnicita, genderové rozložení v jednotlivých položkách,...), nemohou být v adaptaci na české prostředí zcela naplněna, neboť se s nimi v naší kultuře setkáváme v jinak vysoké míře. Přejímání jednotlivých pojmů nemůže tedy být jen přímé. Mnoho z uvedených slov má v českém jazyce naprosto jinou frekvenci, než tomu je ve verzi originální.

Autoři *CREVT 2* pracovali při výběru slov, jež by měla být zahrnuta do testu, se třemi skupinami pojmů – vycházeli z frekvence jednotlivých výrazů a vyčlenili skupiny slov s vysokou, střední a nízkou frekvencí. Tímto způsobem bylo postupováno i při vytváření české adaptace. Pokud slova odpovídala kulturně i frekvenčně, byla do testu zařazena pouze na základě jejich překladu z anglického jazyka do českého. Pokud se slova výrazně lišila (ve frekvenci i kulturním kontextu), byla tato nahrazena pojmy jinými. Jejich výběr byl založen na dělení slov do tří výše uvedených frekvenčních skupin.

4.1 Struktura adaptovaného testu

Vlastní test se skládá ze dvou základních oddílů, část první hodnotí pasivní slovní zásobu, část druhá se zaměřuje na aktivní slovní zásobu.

Test pasivní slovní zásoby v sobě zahrnuje deset subtestů (zvířata, doprava, povolání, oblečení, jídlo, osobní potřeby, nástroje, domácí potřeby, volný čas, kancelářské potřeby), v každém subtestu lze nalézt osm položek. V originální verzi není počet položek jednotlivých subtestů sjednocen, což bylo shledáno jako komplikované při závěrečném vyhodnocování testu. Proto se v adaptované verzi přistoupilo ke sjednocení počtu jednotlivých slov. Součástí testu pasivní slovní zásoby je fotografická příloha, kdy ke každému subtestu náleží jeden obrazový arch se šesti fotografiemi. Dítě reaguje na zadaný pojem tím, že ukáže na konkrétní fotografii. Další změnou, která byla provedena oproti původní verzi, je rozdíl v počtu a poměru jednotlivých slovních druhů. *CREVT 2* testuje v pasivní složce převážně podstatná jména, minimálně pak slovesa a jména přídavná. Jejich rozložení v subtestech je navíc velice nepravidelné a ani sami autoři neuvádí, proč tento postup zvolili. Dochází pak k tomu, že v některých subtestech se vyskytují pouze podstatná jména, celkový počet sloves a přídavných jmen je velice nízký. V české adaptaci tedy došlo k pravidelnému rozložení jednotlivých slovních druhů v každém subtestu.

Část určená pro testování aktivní slovní zásoby obsahuje seznam slov. Dítě pak má za úkol vysvětlit jejich význam. Zde zůstala v seznamu pouze podstatná jména, jak je tomu i v originální verzi testu. Slova byla volena podle jejich frekvence v českém jazyce, byla

použita i některá slova z přímého překladu, pokud tato splňovala podmínky uvedené již v textu výše.

4.2 Skutečnosti zjištěné pilotáží vznikajícího materiálu

Na základě vzniklého testového nástroje proběhla v březnu 2012 pilotáž, která měla za úkol ověřit srozumitelnost jednotlivých položek. Byla určena skupina kontrolní (deset respondentů) a dále skupina dětí s diagnózou vývojová dysfázie (deset respondentů). Děti s vývojovou dysfázií byly zvoleny proto, že v současné době je tato diagnóza nejfrekventovanější v rámci mateřských i základních škol logopedických. Předpokládá se, že vznikající materiál by měl sloužit ke zhodnocení slovní zásoby především u dětí s narušenou komunikační schopností, a napomoci tak k sestavení efektivního terapeutického plánu. Pilotážního šetření se zúčastnily děti posledních ročníků mateřských škol, které měly v následujícím školním roce nastoupit do 1. ročníku školy základní. Věkové rozmezí respondentů se pohybovalo od 5 let 3 měsíce do 6 let 8 měsíců.

Získaná data dokládají, že celkově úspěšnější byly obě skupiny dětí v testu pasivní slovní zásoby (intaktní 93% úspěšnost, VD 85% úspěšnost). V testu aktivní slovní zásoby uspěly děti intaktní v 84 %, u dětí s VD průměrná procentuální úspěšnost v testu činila 70 %.

4.3 Získané poznatky, často se opakující chybné odpovědi

Z proběhlé pilotáže vzešla fakta upozorňující na položky, které byly pro děti obou skupin (intaktní i děti s vývojovou dysfázií) komplikované nebo málo srozumitelné.

V oddíle pasivní slovní zásoby bylo dítěti řečeno vždy jedno slovo, dítě pak mělo na archu v obrazové příloze ukázat fotografii, která odpovídá zadanému výrazu. V subtestu Zvířata se jako složité projevilo sloveso *zobat,* kdy deset dětí z celkového počtu respondentů přiřadilo k tomuto slovu zobrazení zajíce namísto požadované fotografie ptáka. Rozložení chybných odpovědí ve skupině dětí intaktních a dětí s VD bylo srovnatelné. Další problematickou odpovědí v subtestu Jídlo se stalo přídavné jméno *strouhaný*, kdy osm respondentů z celkového počtu spojilo toto slovo s fotografií chleba namísto požadovaného sýra. Zde lze ale uvažovat i o špatném fotografickém vyobrazení dané skutečnosti. K poslední často nezvládnuté odpovědi patřilo sloveso *šít* (zastoupeno v oddíle Potřeby v domácnosti). Osm z celkového počtu respondentů nepropojilo toto sloveso se zobrazením šicího stroje. V tomto případě je možné usuzovat na neznalost předmětu šicí stroj, v další upravené verzi testu bude tedy tato činnost již přímo na fotografii zobrazena.

V oddíle aktivní slovní zásoby mělo dítě vysvětlit pojem, který mu byl zadán testujícím. Jako bezkonkurenčně nejkomplikovanější se projevil výraz *slovník*. Pouze jedno z celkového počtu dětí bylo schopno vysvětlit význam tohoto slova. Jedná se o výraz, který byl přeložen a zachován z původní verze testu a je zařazen ke slovům s nízkou frekvencí. Obdobná je i jeho frekvence v českém jazyce, otázkou zůstává, nakolik se s pojmem *slovník* předškolní dítě setkává v běžné komunikaci. Je třeba zmínit, že v České republice není k dispozici aktuální frekvenční slovník dětské řeči, poznatky tedy byly čerpány z obecných frekvenčních slovníků mluvené řeči. K podstatnému jménu *řev* bylo zaznamenáno pouze osm správných odpovědí. Velké množství dětí jej spojovalo se slovem pláč, což přesně neodpovídá významu slova, ale zřejmě se děti v běžném životě setkávají s tímto přeneseným významem slova. Mezi poslední výraz s vysokým množstvím chybných odpovědí patřilo slovo *sporák*, správnou odpověď zvládlo dvanáct respondentů z celkového počtu.

5 Závěr, plán do budoucna

Je třeba přetvořit obrazovou fotografickou přílohu, jež se využívá v oddíle hodnocení pasivní slovní zásoby. Důraz bude kladen na přesné zobrazení zadaného slova, zohledněna by měla

být proporcionalita jednotlivých předmětů, dále pak barevnost pozadí předmětů, která může (zvláště u dětí s vývojovou dysfázií) mít vliv na kvalitu vnímání zrakového podnětu.

Následná pilotáž upraveného materiálu je plánována na podzim 2012. Pokud by se tato verze testu osvědčila, bude přistoupeno k rozsáhlejšímu šetření, které by spočívalo v testování dětí před nástupem do 1. ročníku základní školy. Získaná data si pak kladou za cíl poukázat na oblasti slovní zásoby, ve kterých mají tyto děti deficity. Dále vůbec zmapovat jaký je stav slovní zásoby dětí před vstupem do základní školy. Vzešlé skutečnosti mohou být podnětem pro vytvoření doporučení vztahujících se k předškolnímu vzdělávání, potažmo pro doplnění školních vzdělávacích programů.

Literatura

Durdilová, L. (2012). Možnosti diagnostiky slovní zásoby v raném a předškolním věku. In J. Poláchová – Vašťatková, A. Bačíková (eds.), *Aktuální problémy pedagogiky ve výzkumech studentů doktorských studijních programů IX.* (pp. 40 – 47). Olomouc: Societas Scientiarum Olomoucenis II.

Grančičová, L. (1999). Zisťovanie pasívnej slovnej zásoby v predškolskom veku. In V. Lechta et al., *Logopaedica III*. (pp. 27 – 33). Bratislava: Liečreh Gúth.

Klenková, J. (2006). *Logopedie*. Praha: Grada.

Kutálková, D. (1996). *Logopedická prevence: Průvodce vývojem dětské řeči*. Praha: Portál.

Kutálková, D. (2011). *Budu správně mluvit. Chodíme na logopedii*. Praha: Grada.

Matušková, K. (2010). *Diagnostika slovní zásoby u dětí předškolního věku* (Bakalářská práce). Praha: PedF UK.

Pilská, H. (2012). *Hodnocení slovní zásoby u dětí předškolního věku se specificky narušeným vývojem řeči* (Diplomová práce). Praha: PedF UK.

Průcha, J. (2011). *Dětská řeč a komunikace. Poznatky vývojové psycholingvistiky*. Praha: Grada.

Vinson, B. P. (2012). *Preschool and School – Age Languaage Disorders.* New York: Delmar.

Wallace, G., & Hammill D. D. (2002). *Comprehensive receptive and expressive vocabulary test – second Edition.* Austin: Pro-Ed.

Kontakt

Mgr. Lucie Durdilová
PedF UK Praha
Katedra Speciální pedagogiky
M. D. Rettigové 4
116 39 Praha 1
lucie.durdilova@pedf.cuni.cz